

Aan:
Projectleiding Aanpak Binnenstad
t.a.v. dhr. R. van Beveren & A. Hoogeveen
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Verzonden via email aan: R.van.Beveren@amsterdam.nl; Arjen.Hoogeveen@amsterdam.nl
cc. Burgemeester F. Halsema: f.halsema@amsterdam.nl
Stadsdeelvoorzitter Mascha ten Bruggencate m.ten.bruggencate@amsterdam.nl

Amsterdam, 13 november 2020

Betreft: Quick Wins t.b.v. Programma Aanpak Binnenstad

Geachte dames en heren,

Op 27 mei 2020 stuurde B&W aan de Gemeenteraad een brief met als onderwerp Aanpak Binnenstad¹. In de brief staat onder meer het volgende:

“Tijdens de eerste maanden van de Coronacrisis waren de straten in het oude centrum leger dan ooit. Dit maakte nog eens duidelijk dat er in dit gebied weinig mensen wonen², het aanbod er onvoldoende gericht is op Amsterdammers³, en de economische monocultuur kwetsbaar is. Hier willen we verandering in brengen. We willen dat het centrum van Amsterdam weer een echt stadscentrum is. De prachtige historische binnenstad moet weer een winkel- en horeca aanbod hebben waar Amsterdammers en mensen uit de regio zich thuis voelen en de bezoekers te gast zijn. De binnenstad van de toekomst is niet de binnenstad van het verleden. We worden niet gedreven door nostalgie. Wel door verlangen.”

Dit is dus geen citaat van een activistische bewonersgroep, of van een paar knorrige buurtmastodonten die niet met hun tijd zijn meegegaan. Het staat allemaal in een Raadsbrief van B&W over het Programma Aanpak Binnenstad. In dit Programma worden verbeteringen voorbereid op vier hoofdpunten, elk uitgewerkt in concrete doelen en aandachtspunten. De vier hoofdpunten zijn:

1. Leefbaarheid en openbare orde.
De binnenstad is de plek waar de Amsterdammer naar toe gaat voor vernieuwende activiteiten. De bewoners voelen zich er thuis. De binnenstad is schoon en overlast en criminaliteit zijn tot een acceptabel niveau teruggedrongen.
2. Economie en voorzieningen.
Er is meer economische diversiteit en ondermijning is teruggedrongen. Maatschappelijke en commerciële voorzieningen zijn met name gericht op bewoners en op mensen die werken in de stad. Het toeristisch aanbod domineert nergens het straatbeeld, maar er is voldoende aanbod voor bezoekers. Ondernemers en bewoners voelen zich verantwoordelijk voor hun omgeving.
3. Cultuur en schoonheid.
De binnenstad is letterlijk en figuurlijk het centrum van de hoofdstad. De cultuurhistorische

¹ Op de website heeft het programma inmiddels een andere naam: Toekomst Binnenstad. Wij gebruiken nog Aanpak Binnenstad.

² Veel of weinig, dat zijn subjectieve begrippen. Concreet: Op de Wallen wonen ca. 4000 mensen, het centrum als geheel telt 82.000 bewoners. Wij vinden dat zelf overigens helemaal niet weinig.

³ Zie onder meer het onderzoeksrapport Amsterdammers over de Binnenstad, uitgevoerd door IO&S in opdracht van Stadsdeel Centrum (oktober 2020).

waarde van de binnenstad wordt gewaardeerd en uitgedragen en vormt het fundament van een moderne stad.

4. Wonen

In de hele binnenstad wonen mensen uit alle sociale lagen en van alle culturele achtergronden.

Inhoud en doelstellingen van Aanpak Binnenstad vertonen grote overeenkomst met de wensen en eisen van allerlei bewonersverenigingen en actiegroepen, die al jaren opkomen voor een leefbare en diverse (Binnen)stad. Er bestaat ook grote overeenkomst met het Speerpuntenplan dat medio oktober 2020 door Gezamenlijk Bedrijfsleven Amsterdam (GBA⁴) is ingediend. Op 10 november 2020 is door Huurders Netwerk Amsterdam een brief gestuurd aan het college met vergelijkbare wensen en eisen.

Kortom: bewoners, ondernemers en gemeentebestuur hebben kennelijk een gedeelde visie m.b.t. de wenselijkheid en de noodzaak om de huidige vermaaksindustrie in de binnenstad, die zwaar rust op seks en drugs, ingrijpend en blijvend te hervormen.

In mei, juni en augustus 2020 hebben wij op uitnodiging van de gemeente deelgenomen aan overleg over het Programma Aanpak Binnenstad. Daarbij is de wens van de Burgemeester overgebracht om quick wins te formuleren om Aanpak Binnenstad een vliegende start te kunnen geven, en op korte termijn al verbeteringen te kunnen realiseren.

Die uitdaging hebben we met beide handen aangenomen. Hieronder presenteren wij namens Stop de Gekte, Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad (VVAB) en Wij-Amsterdam een aantal belangrijke quick wins, d.w.z. concrete, haalbare en snel uitvoerbare verbeterpunten. Zij zullen bijdragen aan het gewenste resultaat: een leefbaar, divers, duurzaam en gastvrij Amsterdam⁵.

Door deze brief en de bijgevoegde quick wins zoeken wij uitdrukkelijk verbinding met bestuur, politiek, ondernemers en andere bewonersverenigingen en -actiegroepen, in de hoop en verwachting dat Aanpak Binnenstad het niet zal laten bij woorden alleen, maar dat wij er gezamenlijk in slagen om de steven te wenden en fundamentele en noodzakelijke veranderingen op gebied van de bezoekerseconomie te bewerkstelligen.

Wat zou het een fantastisch cadeau aan de 750-jarige stad zijn, als de uitwerking van Aanpak Binnenstad voor de inwoners en de bezoekers in 2025 zichtbare werkelijkheid zou zijn geworden! Dat zou een fenomenale prestatie zijn van een tolerante, progressieve, gastvrije en tikkeltje eigenwijze stad. Dat is toch zo als wij Amsterdammers het liefst in de wereld (bekend) staan?

Namens Stop de Gekte, VVAB en Wij-Amsterdam,

Brordus Bunder

Teun van Hellenberg Hubar

Els Iping

Elke Wezenaar

Olav Ulrich (eindredactie)

Amsterdam, 13 november 2020

Correspondentieadres: info@stopdegekte.nl

⁴ In GBA zijn verenigd: Vereniging Amsterdam City, KHN Amsterdam, ORAM, MKB Amsterdam, VAZO, VEBAN, VNO-NCW-Metropool Amsterdam en Ondernemersvereniging Westpoort.

⁵ Voor de goede orde merken wij op dat de Quick Wins niet in de plaats komen van wensen en eisen die eerder door bewonersorganisaties kenbaar zijn gemaakt, onder meer door middel van het Actieplan Stad in Balans dat in mei 2020 namens 27 samenwerkende bewonersorganisaties is ingediend.

Quick Wins Aanpak Binnenstad

Opmerking vooraf: In onderstaande presentatie van de quick wins wordt de indeling van het Programma Aanpak Binnenstad in vier Hoofdpunten gevolgd. In de kaders wordt gebruik gemaakt van, en geciteerd uit, de informatie over Aanpak Binnenstad die op de website van de gemeente beschikbaar is⁶. Sommige quick wins komen vaker voor, omdat ze bijdragen aan verbetering op meer dan één Hoofdpunt.

1. Leefbaarheid en openbare orde

Uit Aanpak Binnenstad, College van B&W, 27 mei 2020:

De binnenstad is de plek waar de Amsterdammer naar toe gaat voor vernieuwende activiteiten. De bewoners voelen zich er thuis. De binnenstad is schoon en overlast en criminaliteit zijn tot een acceptabel niveau teruggedrongen.

Hierbij worden onder meer de volgende concrete doelen genoemd:

- **Verminderen** van het **aantal toeristen**;
- **Beperken** van **straatcriminaliteit**;
- **Beperken** van de **overlast**;
- **Herstel** van een **prettig woon- en verblijfsklimaat**.

Quick Wins Leefbaarheid en Openbare Orde

Verminderen aantal toeristen

1. Maak sekswerkers minder zichtbaar en hef de etalagefunctie op: sluit de gordijnen achter de ramen zolang de bordelen niet verplaatst zijn naar elders⁷.
2. Hanteer het Ingezetenencriterium voor de coffeeshops.

Beperken straatcriminaliteit

3. Herintroduceer verwijderingsbevelen en gebiedsverboden, pak straatdealers aan d.m.v. direct te betalen boetes

Beperken overlast en herstellen woon- en verblijfsklimaat

4. Plan periodieke handhavingsrondes/acties (bijv. eens per maand en laat zien dat niet alles mag en kan.

Toelichting: Bepaal telkens een speerpunt, bijv. alcoholverbod, schreeuwen en gillen, wielklem voor foutparkeerders, pissen op straat, verkeersovertredingen door (groepjes) toeristen op de fiets, kadehangen, etc. Maak van handhaving geen lachertje: bijv. laat overtreders de boete ter plekke betalen (via PIN), vervang hosts (die voor bewoners geen enkel zichtbaar resultaat opleveren) door handhavers, zorg voor voldoende power.

Communiceer maatregelen en successen (door middel van campagnes) via alle ter beschikking staande externe kanalen zoals IAmsterdam, FB- en Insta-kanalen, etc.)

5. Beperk autoverkeer: sluit binnenstad af voor buitenlandse auto's.

⁶ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/fijne-buurten/Aanpak-binnenstad/>

⁷ Vooruitlopend op de door ons ondersteunde maatregelen om de prostitutiesector te verplaatsen en onder te brengen in een erotisch centrum of een prostitutiehotel, zoals onlangs in een brief aan de gemeenteraad door de burgemeester is voorgesteld, zie o.a. artikel Het Parool, 7 nov. 2020, pag. 22-23

2. Economie en voorzieningen

Uit Aanpak Binnenstad, College van B&W, 27 mei 2020:

Er is meer economische diversiteit en ondermijning is verdwenen. Maatschappelijke en commerciële voorzieningen zijn met name gericht op bewoners en op mensen die werken in de stad. Het toeristisch aanbod domineert nergens het straatbeeld, maar er is voldoende aanbod voor bezoekers. Ondernemers en bewoners voelen zich verantwoordelijk voor hun omgeving”.

Concreet worden onder meer de volgende doelen genoemd:

- **Terugdringen** van het **toeristisch aanbod**.
- Het samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en bewoners werken aan **meer diversiteit** in straten en aan het mogelijk maken van **nieuwe ontwikkelingen**.

Quick Wins Economie en Voorzieningen:

Terugdringen van toeristisch aanbod

1. Maak sekswerkers minder zichtbaar en hef de etalagefunctie op: sluit de gordijnen achter de ramen zolang de bordelen niet verplaatst zijn naar elders⁸.
2. Hanteer het Ingezetenen criterium voor de coffeeshops.
3. Beperk resp. verbied de verkoop van alcohol door minisupermarkten, slijterijtjes, etc.
4. Stel een blowverbod in voor de openbare ruimte en terrassen.
5. Stel een vergunningstelsel in voor wafel- en ijswinkels, conform horeca.
6. Verbied pleziervaart met onbeperkt alcoholgebruik en de blowboten.
7. Verplaats de opstapplaatsen voor pleziervaart naar bewonersluwe locaties buiten de binnenstad.

Samenwerken ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners en nieuwe ontwikkelingen

8. Ondersteun bewoners initiatieven, stel daarvoor budget beschikbaar, c.q. maak de voorgenomen subsidiestop voor buurtverenigingen ongedaan.

3. Cultuur en schoonheid

Uit Aanpak Binnenstad, College van B&W, 27 mei 2020:

De binnenstad is letterlijk en figuurlijk het centrum van de hoofdstad. De cultuurhistorische waarde van de binnenstad wordt gewaardeerd en uitgedragen en vormt het fundament van een moderne stad.

Dit bereiken we o.a. door:

- **Versterken** van de **culturele betekenis** van de binnenstad voor alle Amsterdammers en Nederlanders.

Quick Wins Cultuur en Schoonheid:

1. Hef de status aparte van de Wallen per direct op, en hanteer op de Noordelijke en Zuidelijke Burgwallen dezelfde omgevings- en reclameregels als in de rest van de Grachtengordel.
2. Maak een einde aan de schreeuwende lichtreclames en de liefdeloze marketing; handhaaf bestaande regels en maak gedoogde resp. vergunde uitzonderingen ongedaan.
3. Lanceer communicatie-offensief naar binnen- en buitenland om Amsterdam een nieuw imago te geven.

⁸ Vooruitlopend op de door ons ondersteunde maatregelen om de prostitutiesector te verplaatsen en onder te brengen in een erotisch centrum of een prostitutiehotel, zoals onlangs in een brief aan de gemeenteraad door de burgemeester is voorgesteld, zie o.a. artikel Het Parool, 7 nov. 2020, pag. 22-23

4. Wonen

Uit Aanpak Binnenstad, College van B&W, 27 mei 2020:

In de hele binnenstad wonen verschillende groepen mensen.

Dit bereiken we door:

- **Beperken** mogelijkheden voor **vakantieverhuur** in woningen
- Het **bevorderen** van een **divers woningaanbod** voor alle inkomensgroepen, leeftijden en levensfasen.
- In de hele binnenstad moet gewoond kunnen worden. Amsterdammers moeten er **kunnen opgroeien en oud kunnen worden**.

Quick Wins Wonen

1. Verbied vakantieverhuur in de hele stad (m.a.w. breid het geldende verbod voor enkele postcodes uit naar de gehele stad).
2. Zet leeggekomen / leegstaande ruimtes om naar woningen.
3. Creëer meer faciliteiten voor kinderen op de Wallen.
4. Investeer in groen in de buurt.

Tot besluit

Liberalisering van prostitutie en coffeeshops waren een groot goed in nationaal en lokaal maatschappelijk opzicht, maar zij worden uitgebuit op een manier die nooit bedoeld was. Ze zijn inmiddels de USP's (Unique Selling Points) van Amsterdam en daarom belangrijke aanjagers van een destructief en luidruchtig vertier dat in de Binnenstad diepe sporen heeft nagelaten. In de woorden van de burgemeester: *“De binnenstad is nu een vergaarbak van mensen die heel luidruchtig consumeren en weinig oog hebben voor de schoonheid en de historie”*. En die weinig of geen oog hebben voor het woonplezier en de rechten van bewoners, voegen wij daaraan toe.

Leefbaarheid, diversiteit en duurzaamheid van de (sociale) infrastructuur zijn het kind van de rekening¹⁰. Publieke belangen worden opgeofferd aan de private belangen en winsten van enkele sectoren en ondernemers. Bewoners, stadgenoten en bedrijfsleven snakken naar verandering. Alleen sectoren en ondernemers die direct profiteren van de bestaande situatie willen alles bij het oude laten en er zelfs nog een schepje bovenop doen. Van direct betrokkenen zal de verandering nu eenmaal nooit komen, een situatie die zich laat vergelijken met onderwerpen als klimaat, kringlooplandbouw of nertsenfokkerijen. Ontkennen, bagatelliseren, vragen opwerpen over de oorzaken, nog meer onderzoek doen en opnieuw wachten volstaan ook niet langer in Amsterdam.

Bestuur en politiek zullen knopen moeten doorhakken en tot daden moeten overgaan om leefbaarheid, duurzaamheid en diversiteit te herstellen. Om van het centrum van Amsterdam weer een echt stadscentrum te maken. Intenties moeten worden omgezet in beleid.

Op onze steun, medewerking en inzet kunt u rekenen.

⁹ Het Parool, 7 november 2020, pag. 22

¹⁰ Burgwallen-Oude en Nieuwe Zijde en Grachtengordel-Zuid behalen de maximale score voor toeristische druk en de minimale score voor bijna alle leefbaarheidsindicatoren. Bovendien kennen deze wijken relatief ongunstige scores voor zowel buurttevredenheid als buurtontwikkeling. Zie onderzoek naar de Toeristische Draagkracht van Wijken, invloed van toerisme op de leefbaarheid, IO&S, feb. 2020, pag. 7.